

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferneckého a Mgr. Aleše Sabola ve věci

žalobkyně: **OAKS Consulting, s.r.o.**, IČO 28897803
sídlem Jeřická 2655/40, Horní Počernice, Praha 9
zastoupené advokátem Mgr. Michalem Hrnčířem,
sídlem Karolinská 661/4, Praha 8

proti

žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**
sídlem Pplk. Sochora 727/27, Praha 7

za účasti: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**
sídlem Orlická 2020/4, Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ze dne 30. 1. 2019, č. j. VZP-18-04452511-Z721

takto:

- I. Rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR ze dne 30. 1. 2019, č. j. VZP-18-04452511-Z721, a rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR ze dne 19. 11. 2018, č. j. VZP-18-04091447-Z721, **se ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Michala Hrnčíře, advokáta.

III. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), kterým ředitel Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky (dále jen „**VZP**“, v řízení v postavení osoby zúčastněné na řízení) podle § 16 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**informační zákon**“) zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí VZP ze dne 19. 11. 2018, č. j. VZP-18-04091447-Z721 (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“).
2. Prvostupňovým rozhodnutím byla podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 4 informačního zákona odmítnuta žádost žalobkyně ze dne 6. 11. 2018 o poskytnutí informací ohledně léčby pacientů s atriální fibrilací v rámci primární a sekundární prevence cévní mozkové příhody a systémové embolie, a to z důvodu, že k jejímu vyhovění by bylo nutné vytvářet nové informace, na jejichž poskytnutí dle § 2 odst. 4 stejného zákona neexistuje právní nárok.

II. Napadené rozhodnutí

3. VZP v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsala skutkový stav věci a následně se vyjádřila k žádosti žalobkyně o poskytnutí informací. Uvedla, že informace požadované žalobkyní nemá k dispozici v podobě jednoznačných výstupů. Dle VZP se žalobkyně domáhá rozsáhlé analytické činnosti, kdy poskytnutá data mají být výstupem z této analýzy. Žádost žalobkyně tak směřuje k vytvoření nových, aktuálně neexistujících informací. K tomu VZP odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008, sp. zn. 2 As 71/2007 - 56. Dle jejího názoru nelze žalobkyni přisvědčit, že v daném případě není nutné vytvářet nové informace, ale že jde pouze o vyhledání informací již existujících. VZP uvedla, že nemá požadované informace v rámci informačních systémů a datového skladu k dispozici, přičemž provedení obsáhlé selekce a transformace dat prostřednictvím SQL skriptů je značně rozsáhlá analytická činnost jdoucí nad rámec povinnosti poskytovat informace dle informačního zákona. Jelikož VZP v rámci informačních systémů neeviduje údaje v podané žádosti, jde o požadavek sdělení neexistujících informací. Navíc by dle VZP mohlo poskytnutí údajů ohrozit zájmy jednotlivých pojištěnců, neboť vzhledem ke značnému objemu zaslaných dat žalobkyni by mohla dospět ke ztotožnění a identifikaci jednotlivých pojištěnců.
4. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že požadavek žalobkyně na poskytnutí požadovaných informací VZP považovala za nepřiměřený. VZP k tomu odkázala na čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, dle něž státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřený způsobem poskytovat informace o své činnosti. Dle VZP je smyslem § 4 odst. 2 informačního zákona určitá míra ochrany povinného subjektu před nutností vytvářet nové informace jen pro účely zpracování odpovědi na žádosti. Rovněž dle VZP nelze žalobkyni zpřístupnit informační systémy VZP, neboť by tím mohlo dojít ke zpřístupnění osobních údajů jednotlivců. VZP dodala, že k vytvoření odpovědi na žádost žalobkyně by nestačilo pouhé mechanické vyhledání a shromáždění

údajů, ale bylo by nutné provést nadstandardní zpracování výhradně pro zpracování odpovědi.

5. K argumentu žalobkyně, že jí byly informace dříve poskytovány, VZP uvedla, že každou žádost o informace posuzuje individuálně s ohledem na konkrétní situaci. Požadované údaje byly žalobkyni v minulosti poskytovány, ačkoliv vykazovaly znaky zpracování analýzy a poskytnuty být vůbec neměly. VZP proto svůj přístup přehodnotila a od vytváření nových informací upustila.
6. Odkaz žalobkyně na rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 5. 2018 neshledala VZP jako relevantní, neboť z něj nevyplývá povinnost informace pro žadatele složitě vyhledat a následně poskytnout, ale pouze dostatečně odůvodnit složitost zpracování požadovaných informací.

III. Žaloba

7. Žalobkyně v podané žalobě nejprve zrekapitulovala skutkový stav věci a dosavadní průběh správního řízení, přičemž uvedla, že napadené rozhodnutí je založeno na nesprávném právním posouzení a tudíž je nezákonné. Žalobkyně předně upozornila, že se VZP tímto rozhodnutím odchýlila od dosavadní praxe, jelikož v minulosti obdobným žádostem žalobkyně vyhověla. Od roku 2016 byla žalobkyně v kontaktu se zaměstnanci VZP a podoba samotné žádosti byla konzultována s ředitelem právního oddělení VZP. Žalobkyně uvedla, že s ohledem na uvedené nabyla legitimní očekávání, že odsouhlasený postup je v pořádku po všech stránkách. Odmítnutí žádosti, jejíž obsah se od vzorové žádosti nijak neliší, považuje žalobkyně za nezákonné. Zároveň postup VZP považuje za rozporný s principem legitimního očekávání.
8. Žalobkyně dále namítala, že VZP specifikovanými daty disponuje, neboť v minulosti bylo takové žádosti vyhověno. Žalobkyně tedy požaduje pouze aktualizaci těchto dat. Žalobkyně rovněž uvedla, že skutečnost, že předmětná data nejsou oficiálním výstupem VZP, nemá vliv na její povinnosti data poskytnout. Informační zákon neomezuje informační povinnost na výstupy oficiálně vytvářené povinnými subjekty.
9. Žalobkyně považuje tvrzení VZP, dle něž nelze žádosti vyhovět z důvodu rozsáhlé analytické činnosti, za nepravdivé. Poskytnutí požadovaných informací je dle jejího názoru otázkou pouhého vyhledání a exportu dat z příslušných databází VZP, nikoliv provedení analýzy. Žalobkyně k tomu odkázala na rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 5. 2018, kterým bylo zrušeno rozhodnutí Ústavu zdravotnických informací a statistiky, na něž se žalobkyně obrátila se zcela obdobně konstruovanou žádostí, jaká je předmětem tohoto soudního sporu. Ministerstvo spravedlnosti přitom jednoznačně dospělo k závěru, že žalobkyně se nedomáhá provedení analýzy, nýbrž pouhého vyhledání určitých dat. Kladné vyřízení žádosti může být dle žalobkyně nanejvýše případem mimořádně náročného vyhledání informací, které je správní orgán podle § 17 odst. 1 a 3 informačního zákona oprávněn podmínit zaplacením jím vyměřené úhrady. Takto ostatně VZP v souvislosti s žádostmi žalobkyně od roku 2016 postupovala. Dle žalobkyně neměla VZP důvod postupovat v daném případě odlišně. Žalobkyně k tomu odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 16. 6. 2015, sp. zn. I. ÚS 3930/14, s tvrzením, že obstrukce z hlediska přístupu k informacím jsou zcela nepřijatelné.
10. Žalobkyně dále upozornila na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 As 141/2011 - 67, který považuje za klíčový. Ve zmíněném rozsudku Nejvyšší

správní soud konstatoval, že neexistuje žádné exaktní obecné kritérium pro identifikaci takových případů, kdy je vyhledání požadovaných informací spojeno s nepřiměřeným úsilím a zakládá tedy důvod pro nevyhovění žádosti na základě § 2 odst. 4 informačního zákona. Nejvyšší správní soud nicméně formuloval kritérium, které je při posuzování náročnosti vyhledávání třeba vzít v úvahu, a to míru intelektuální náročnosti činnosti, která je nutná pro přípravu odpovědi na žádost.

11. Dle žalobkyně zpracování odpovědi na její žádost spočívá v pouhém vyhledání informací v příslušných databázích VZP a jejich vložení do odpovědi ve formě tabulky. Tato činnost dle žalobkyně zjevně nevykazuje žádnou zvláštní intelektuální náročnost. Skutečnost, že žalobkyně žádala o informace v odlišném tvaru, než v jakém je VZP uchovává ve svém datovém rozhraní, nemůže na tomto závěru nic změnit. Žalobkyně rovněž upozornila na to, že zpracování její žádosti z roku 2016 trvalo VZP pouhých 12 hodin. Dle žalobkyně musí VZP disponovat potřebnými algoritmy, a tyto tedy může znovu obdobně použít i pro vyřízení odmítnuté žádosti.
12. Žalobkyně dále uvedla, že při posuzování možnosti odepřít poskytnutí předmětných dat nelze přehlížet ústavněprávní základy práva na informace, z nichž vyplývá povinnost uplatňování restriktivního přístupu, pokud jde o jeho případné omezení. V nejednoznačných případech by proto posouzení žádosti o informace vždy mělo být prováděno ve prospěch jejího vyhovění. Žalobkyně dodala, že je třeba přihlédnout k významu, jaký zastává právo na informace v oblasti veřejného zdravotního pojištění, neboť veřejnost by měla být nadána nástroji, které ji umožní podrobně kontrolovat, jak je s prostředky veřejného zdravotního pojištění nakládáno. Analýza dat, která je žalobkyní prováděna na základě poskytnutých informací, přitom slouží k popisu hrazené péče a stávající praxe v České republice. Žalobkyně k tomu ještě uvedla, že podle informačního zákona povinné subjekty mají možnost se odchýlit od podoby, v níž žadatel žádá o poskytnutí informací, a tento odchýlný postup upřednostnit před případným odmítnutím žádosti. Postup VZP proto nemůže dle žalobkyně obstát.
13. Za nepřipadný považuje žalobkyně argument, dle něž by poskytnutím dat na základě žádosti mohlo dojít k ohrožení právem chráněných zájmů jednotlivých pojištěnců. Žalobkyně o poskytnutí dat výslovně požádala ve formě zaručující anonymizaci osobních údajů pojištěnců, přičemž v souvislosti s přípravou vzorové žádosti byla ze strany VZP ujištěna, že takto formulovaná žádost uvedený požadavek splňuje. Kromě toho samotná ochrana osobních údajů pojištěnců nemůže být důvodem pro odmítnutí žádosti v celém rozsahu, nýbrž pouze v rozsahu částečném, a to co do dat splňujících znaky osobních údajů.
14. S ohledem na uvedené žalobkyně navrhla napadené a prvostupňové rozhodnutí zrušit a přikázat žalovanému, aby žalobkyni poskytnul data v souladu s její žádostí ze dne 6. 11. 2018.

IV. Vyjádření VZP (osoby zúčastněné na řízení)

15. VZP se ve svém vyjádření k žalobě s argumentací žalobkyně neztotožnila. Uvedla, že informace požadované v žádosti nejsou údaji, kterými by ve struktuře požadované v žádosti disponovala. VZP v rámci svých informačních systémů a datových skladů údaje neeviduje dle potřeb žalobkyně, ale dle potřeb svých, kdy účelem je naplnění úkolů jí svěřených v oblasti provádění veřejného zdravotního pojištění dle zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Žalobkyně se však v tomto případě nedomáhá poskytnutí jednoduše zjistitelných údajů, které je možné získat například jako existující sestavu z aplikace VZP, ale snaží se přinutit VZP ke zpracování výstupů analýzy, které jako takové nemá k dispozici. Tyto výstupy z analýz pak je možné označit jako požadavek na vytvoření nových informací.

16. VZP s odkazem judikaturu Nejvyššího správního soudu konstatovala, že za situace, kdy požadovanými údaji objektivně nedisponuje v podobě výstupů žalobkyní požadovaných, není ani možné tyto informace, byť třeba za úhradu za mimořádně náročné vyhledání informací dle § 17 informačního zákona, žalobkyni poskytnout. Sama neexistence požadovaných údajů je dostatečným a naprosto reálným důvodem pro odmítnutí takové žádosti.
17. VZP zdůraznila, že hlavním důvodem odmítnutí žádosti nebyla pracnost vyhledání těchto údajů, což by zohlednila v rámci požadavku na úhradu, ale pouze neexistence údajů ve výstupech požadovaných žalobkyní.
18. VZP dále uvedla, že definici mechanického vyhledávání informace lze nalézt např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 195/2015 - 25, ze kterého dovozuje, že vytváření SQL skriptů specializovaným odborným pracovníkem VZP pro možnou primární selekci údajů, ze kterých je nutné další následnou činností vytvořit další výstupy pro individuální potřeby žadatele o informace, nelze jistě označit za „mechanické shromáždění údajů“, ale naopak za činnost zahrnující analýzu dat a komplexní úvahu pracovníka, jak dané údaje vůbec z aplikace VZP získat. Tuto činnost je dle VZP možné označit za určitou přidanou hodnotu spočívající v analýze či vyhodnocení těchto informací. Dle VZP by získání údajů předpokládalo hlubší analytickou činnost vyžadující kvalifikované splnění určitých podmínek. VZP dodala, že vyhodnocovat údaje dle požadavku žalobkyně nevyplývá ze žádného právního předpisu.
19. VZP rovněž upozornila na charakter činnosti žalobkyně, která je podnikající právnickou osobou – obchodní korporací a v rámci svých služeb např. nabízí vytvoření cenových, úhradových a marketingových strategií v platných podmínkách stanovování cen a úhrad pro stávající a nově uváděné a budoucí produkty klienta, zpracování všech typů farmakoekonomických analýz v souladu s platnou legislativou. Dle VZP je tedy evidentní, že cílem jejího snažení není zaměřit pozornost veřejnosti na věci veřejného zájmu, ale získat k dispozici data pro svou další činnost, kdy veřejný zájem pro potřeby žaloby předstírá, což je v rozporu s nálezem Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 1378/16, resp. v rozporu s účelem a smyslem informačního zákona.
20. VZP dále odkázala na důvodovou zprávu k § 2 odst. 4 informačního zákona, kde se uvádí, že režim informačního zákona nestanovuje povinnost nové informace vytvářet či vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice jako jsou právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv. Upozornila také na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 17/2008 - 67 a č. j. 1 As 28/2010 - 86, ze kterých vyplývá, že pokud žádost směřuje ke tvorbě rozsáhlých nových informací v konkrétní strukturované podobě, jejichž vytvoření by pro povinný subjekt představovalo nepřiměřenou zátěž, odporuje dané smyslu a účelu informačního zákona, a to i s odkazem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES.
21. K další argumentaci žalobkyně VZP uvedla, že odkazy na jiná rozhodnutí VZP či jiného správního orgánu nejsou relevantní, neboť VZP každou žádost posuzuje individuálně s ohledem na konkrétní situaci.

22. Ze všech shora uvedených důvodů VZP navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V. Replika žalobkyně

23. V replice na vyjádření VZP žalobkyně uvedla, že nemůže znát přesné prostředí databázových systémů VZP, jež jsou veřejnosti nepřístupné, zdůraznila však, že obdobné informace byly ze strany VZP dříve poskytovány. Dle žalobkyně je absurdní, aby VZP považovala získání vlastních informací z vlastních databází vlastním pracovníkem za přidanou hodnotu a vyhodnocování informací. Tvrzená obtížnost při vyřízení žádosti může být dle žalobkyně nanejvýše případem mimořádně náročného vyhledání informací, které je správní orgán podle § 17 odst. 1 a 3 informačního zákona oprávněn podmínit zaplacením jím vyměřené úhrady. Žalobkyně rovněž odmítla, že VZP zpochybňuje veřejný zájem na poskytnutí požadovaných informací. Žalobkyně spolupracuje s celou řadou veřejných institucí na projektech, které mají zásadní vliv na poskytování zdravotní péče v České republice a přispívá tudíž k diskuzi o věcech veřejného zájmu.
24. Žalobkyně rovněž upozornila na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2019, č. j. 8 A 167/2018 - 90, jímž soud zrušil vadná rozhodnutí VZP v obdobné věci a vrátil je k dalšímu řízení. Městský soud dospěl k závěru, že se o vytvoření nové informace nejedná, neboť jde o mechanický úkon a nikoliv o vytváření analýzy. Závěry městského soudu lze dle žalobkyně aplikovat i na projednávanou věc.

VI. Duplika VZP (osoby zúčastněné na řízení)

25. VZP v reakci na repliku žalobkyně zopakovala své již uvedené argumenty. Sdělila, že každou žádost o informace je nutné posoudit individuálně s ohledem na konkrétní situaci. Zopakovala, že v případě žádosti o informace podané žalobkyní se nejednalo o jednoduchou fyzickou selekci a prosté identifikování dat v informačním systému VZP, ale údaje nebylo možné vytvořit bez podrobné analytické činnosti pracovníka VZP, který by nadto musel disponovat specifickým vzděláním a zkušenostmi v příslušné oblasti. Nadto jí žádný právní předpis neukládá povinnost data v požadované výstupní podobě evidovat. Žalobkyně se podle názoru VZP snaží zneužít právní úpravu regulující svobodný přístup k informacím a učinit z VZP svůj vlastní analytický útvar, který jí bude podle jejího zadání připravovat podklady pro její podnikatelskou činnost. K rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2019, č. j. 8 A 167/2018 - 90, uvedla, že žádosti o informace nelze vzájemně zaměňovat a ztotožňovat. V případě zmíněného rozsudku se jednalo o žádost o informace zcela odlišnou, přičemž každou žádost je třeba posuzovat individuálně.

VII. Vyjádření žalovaného

26. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že s ohledem na vyjádření VZP nemá dalšího doplnění.
27. Žalovaný dále uvedl, že na základě § 69 s. ř. s. je nepochybné, že na něj přešlo postavení žalovaného v důsledku novely § 20 odst. 5 informačního zákona. Žalovaný je však toho názoru, že s ohledem na specifické okolnosti projednávané žaloby by původní žalovaná, tj. VZP měla být ve vedeném soudním sporu osobou zúčastněnou na řízení. Žalovaný se stal nástupcem původní žalované (VZP) až v době, kdy bylo řízení o žádosti o informace pravomocně ukončeno, resp. žaloba byla podána dne 30. 1. 2019. Dle žalovaného je třeba VZP považovat za osobu zúčastněnou na řízení, neboť je žalobkyní požadováno, aby jí jakožto povinnému subjektu byla uložena rozsudkem povinnost poskytnout informace. S ohledem na apelační princip žaloby je proto žalovaný toho názoru, že může být VZP rozhodnutím soudu přímo dotčena.

28. Žalovaný rovněž uvedl, že v případě, kdy by byla žalobkyně úspěšná, je s ohledem na ukládání povinnosti k náhradě nákladů třeba zvážit aplikaci § 60 odst. 6 s. ř. s. Žalovaný nemá na uspokojení žalobkyně žádný vliv, neboť povinným subjektem je stále VZP. Žalovaný z tohoto důvodu navrhnul separaci nákladů řízení. Dle žalovaného je tak třeba vážit, v jaké výši a na základě jakých skutečností bude účastníkům tohoto soudního řízení případně uložena povinnost náhrady nákladů řízení.

VIII. Posouzení věci Městským soudem v Praze

29. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán, přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Vady napadeného rozhodnutí, ke kterým by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud u napadeného rozhodnutí neshledal.
30. K výzvě soudu s ohledem na aktuální epidemiologickou situaci účastníci řízení sdělili, že netrvají na nařízení ústního jednání ve věci. V souladu s § 51 odst. 1. s. ř. s. proto soud rozhodl bez nařízení jednání, když ve věci neshledal ani potřebu provádět dokazování (všechny žalobkyní označené důkazy byly součástí správního spisu).
31. Soud v první řadě podotýká, že jako s žalovaným jednal s Úřadem pro ochranu osobních údajů, neboť na něj podle § 20 odst. 5 informačního zákona s účinností od 2. 1. 2020 přešla *ex lege* působnost rozhodovat v odvolacím řízení v případech, kdy nelze podle § 178 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, určit nadřízený orgán povinného subjektu. Novelizovaný § 20 odst. 5 informačního zákona se přitom použije i na běžící řízení (článek XV bod 17 zákona č. 111/2019 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů). Přestože bylo napadené rozhodnutí vydáno v roce 2019, tj. za staré právní úpravy, působnost rozhodovat o odvolání žalobkyně přešla dne 2. 1. 2020 na Úřad pro ochranu osobních údajů, a proto s ním musel soud jednat jako s žalovaným (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2020, č. j. 10 As 244/2020 - 40).
32. Původní žalovaná VZP vystupovala v řízení jako osoba zúčastněná na řízení. VZP naplňuje znaky „veřejné instituce“ dle § 2 odst. 1 informačního zákona (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2007, č. j. 3 Ads 33/2006 - 57), současně je právnickou osobou. V dané věci přitom může mít subjektivní práva (především právo na informační sebeurčení) ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s., a proto může být přímo dotčena na právech rozhodnutím zdejšího soudu. V situaci, kdy VZP ztratila postavení žalované, bylo nutno s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2020, č. j. 10 As 244/2020 - 40, uvažovat o jejím postavení osoby zúčastněné na řízení. VZP přitom na výzvu soudu sdělila, že v řízení svá práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat bude. Nad rámec svého dřívějšího vyjádření ale neuvedla žádné nové skutečnosti.
33. Následně soud přistoupil k posouzení žalobních námitek týkajících se zákonnosti napadeného rozhodnutí.
34. Podle § 2 odst. 4 informačního zákona se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací. Na úvod přitom soud musí připomenout, že takřka totožnou věc již dříve projednával, přičemž neshledal důvody, pro

kteřé by se měl od dříve vyslovených názorů odchýlit. Zdejší soud proto v právním názoru odkazuje rovněž na tato rozhodnutí, s jejichž závěry se ztotožňuje a v dalším z nich vychází (viz rozsudek ze dne 5. 6. 2019, č. j. 8 A 167/2018 - 90, rozsudek ze dne 27. 11. 2019, č. j. 14 A 99/2019 - 50, rozsudek ze dne 27. 11. 2019, č. j. 14 A 100/2019 - 61, či rozsudek ze dne 16. 1. 2020, č. j. 6 A 70/2019 - 60).

35. Soud při svém rozhodování dále vycházel především z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 As 141/2011 - 71, č. 2635/2012 Sb. NSS, ve kterém kasační soud poskytl výkladový rámec § 2 odst. 4 informačního zákona: „Na základě uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že prvotním předpokladem pro odmítnutí žádosti o informace s tím, že by šlo o vytvoření nových informací, je logicky skutečnost, že povinný subjekt danými informacemi v požadovaném tvaru dosud nedisponuje. Dalším důležitým předpokladem je to, že povinný subjekt nemá povinnost předmětnými informacemi disponovat. I v případě, že by poskytnutí požadovaných informací pro správní orgán objektivně představovalo nutnost vytvořit novou informaci, tedy může nastat situace, v níž správní orgán nebude oprávněn poskytnutí takových informací odepřít. Nerespektováním povinnosti evidovat požadované informace se nemůže zbavit své povinnosti předmětné informace poskytovat; vytvářením takových informací by pouze napravoval své dřívější pochybení.

V případě splnění uvedených základních předpokladů je dále nutno nalézt vhodné rozhraničení mezi situacemi, v nichž půjde toliko o vyhledání a uspořádání již existujících informací do podoby, v níž je možné je žadateli předat, a situacemi, v nichž by sestavení požadovaných informací již představovalo „vytvoření nové informace“. Toto rozhraničení je klíčové i pro posouzení nynějšího případu, neboť celní úřad připouští, že minimálně k části požadovaných informací disponuje „podkladovými“ informacemi, na jejichž základě by bylo možno evidence v podobě požadované stěžovatelem sestavit.

Je přitom zřejmé, že nalézt nějaké exaktní obecné kritérium nelze, vždy bude záležet na konkrétních okolnostech dané věci. Lze se však pokusit alespoň o stanovení určitých bližších vodítek pro povinné subjekty. Důvodová zpráva k zákonu č. 61/2006 Sb. uvádí na jedné straně příklady žádostí o prosté „výtahy z databází či části dokumentů“ (jejichž poskytnutí nemůže být s poukazem na § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím odpíráno), na druhé straně žádosti „o právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv a podání“ (jejichž zpracování by již představovalo „vytváření nových informací“). Výše citovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES abstraktněji rozlišuje mezi situacemi, kdy výtahy z existujících dokumentů představují „pouze jednoduchou operaci“, a případy, kdy představují „nepřiměřené úsilí“.

Jako kýžené kritérium se tedy nabízí rozlišování mezi případy, kdy je povinný subjekt schopen požadované informace sestavit ze „zdrojových“ informací, kterými disponuje, v zásadě mechanickým způsobem, a situacemi, v nichž sestavení požadované informace překračuje rámec takových jednoduchých úkonů. K obdobným závěrům dospěli také autoři komentáře k zákonu o svobodném přístupu k informacím (Furek, A. - Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 2010, Praha: Linde, str. 60-61), podle nichž rozlišení obou kategorií „musí být hledáno v míře „intelektuální náročnosti“ činnosti, která by byla nutná pro přípravu odpovědi na žádost. Jinak řečeno o vytvoření nové informace půjde pouze tehdy, jestliže k vytvoření odpovědi na žádost nestačí pouhé mechanické vyhledání a shromáždění údajů, které má povinný subjekt k dispozici a které jsou žadatelem poptávány, ale jestliže je nezbytné s těmito údaji provádět další zpracovávání nad rámec prostého „vtělení“ do odpovědi na žádost.“

Nutno však zároveň zdůraznit, že při rozlišování situací, kdy se ještě jedná o vyhledání (shromáždění) požadovaných informací a jejich uzpůsobení pro poskytnutí žadateli, a kdy již půjde o vytvoření nové informace, nelze vycházet toliko z pracnosti, či doby, která by byla potřebná pro přípravu odpovědi na žádost (shromáždění informací). Tyto faktory zákon zohledňuje institutem mimořádně rozsáhlého vyhledání informací (§ 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím). Povinný subjekt pak není oprávněn bez dalšího odmítnout požadované informace poskytnout, může však po žadateli o informace chtít úhradu za takové mimořádně rozsáhlé vyhledání.“

36. Soud se proto při posuzování, zda se jedná o novou informaci, zabýval shora uvedenými kritérii a dospěl k jednoznačnému závěru, že se o vytvoření nové informace nejedná. Soud podotýká, že další rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na která VZP odkazuje, kromě toho shora citovaného, nelze na věc aplikovat, jelikož se přímo netýkají skutkových okolností daných v projednávané věci. Za pro věc přílehlavý považuje soud právě výše citovaný rozsudek č. j. 1 As 141/2011 - 71.
37. VZP nespороvala, že žalobkyní požadovanými daty disponuje. VZP jakožto povinný subjekt jasně uvedla, že *pro získání těchto informací by bylo nutné provést značně rozsáhlou selekci a transformaci dat prostřednictvím SQL skriptů*. Soud má za to, že vytvoření SQL skriptů je pouhým nástrojem, který umožní VZP sestavení požadované informace mechanickým způsobem. Jedná se o IT nástroj, umožňující selekci a transformaci dat z jejího datového skladu. Jedná se tedy o „výtah z databáze“ ve smyslu důvodové zprávy k informačnímu zákonu a nikoliv o právní ani odbornou úvahu VZP spadající do její působnosti tj. týkající se její činnosti a veřejného zdravotního pojištění. Takovou úvahu by musel vytvořit odborný aparát VZP vykonávající její zákonné povinnosti vyplývající ze zákona o veřejném zdravotním pojištění, nikoliv její IT pracovníci, kteří spadají do aparátu administrativního. Zcela jistě by všechny žalobkyní požadované informace bylo možné vyhledat ručně nahlédnutím do dat, které vede VZP k jednotlivým pojištěncům a poskytovatelům zdravotních služeb. Takový postup by byl zcela jistě náročný na pracnost a čas. Existuje-li mechanický nástroj, který může být k této činnosti využit, aby bylo vyhledávání rychlejší a efektivnější, a VZP takovými nástroji disponuje resp. je schopna je v přiměřeném časovém horizontu vyrobit (což VZP ani nepopírá), pak je její zákonnou povinností tak učinit. Pokud VZP svými rozhodnutími odepřela tyto informace vydat s odkazem na § 2 odst. 4 informačního zákona, jsou její rozhodnutí nezákonná. Na uvedeném přitom nic nemění, zdali jí zákon ukládá těmito informacemi disponovat, či nikoli; klíčový je fakt, že informacemi disponuje.
38. Co se týče námitky, že žalobkyně podává své žádosti nikoliv z důvodu veřejného zájmu ve smyslu nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 1378/16, ale pouze pro své podnikatelské účely, soud uvádí, že tento náleze se týká žádosti o osobní údaje a platy státních zaměstnanců a na daný případ nedopadá. Jednak proto, že v dané věci nejde o osobní údaje o platech konkrétních osob, ale o anonymizované údaje o léčbě určitého onemocnění, především je pak třeba říci, že tzv. platový test vytvořený Ústavním soudem v citovaném nálezu dopadá právě a jen na tam řešenou problematiku přímého střetu dvou ústavně zaručených práv – tento test nelze automaticky přenášet i do jiných oblastí a omezovat tím právo na informace; jediným kritériem by v projednávané věci mohlo být případné zneužití práva, to však VZP či žalovaný nedovožovali. Soud zde vycházel ze znění čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, tj. že státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti

s tím, že podmínky a provedení upravuje informační zákon. Soud má za to, že údaje, které žalobkyně požaduje (tj. o léčbě pacientů s atriální fibrilací v rámci primární a sekundární prevence cévní mozkové příhody a systémové embolie), spadají do činnosti VZP, a ta je proto povinna je poskytnout komukoliv, kdo o to požádá. Veřejný zájem je zde dovozen přímo z dotazu, jelikož i žalobkyně je součástí veřejnosti a v tomto případě nemusí splňovat další kritéria uvedená v tomto nálezu jako je např. postavení tzv. hlídacího společenského psa nebo zájem rozpoutat veřejnou diskuzi na dané téma.

39. Nad rámec výše uvedeného pak soud připomíná, že právo na informace je garantováno každému na základě čl. 17 Listiny základních práv a svobod; lze jej omezit pouze zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná mimo jiné pro ochranu práv a svobod druhých. Provádění tohoto základního práva zabezpečuje informační zákon, jenž je vystaven na principu obecné povinnosti poskytovat veškeré informace týkající se působnosti povinných subjektů s taxativně vymezenými výlukami z této povinnosti. VZP je povinným subjektem, pročez je její obecnou povinností poskytovat informace, s nimiž disponuje a které nepodléhají některé z výluk dle informačního zákona.
40. Soud k tomu dodává, že VZP zpracovává velké množství dat, která používá primárně za účelem plnění zákonem stanovených úkolů v podobě jednotlivých výstupů. Možnost seznámit se s výstupy samotnými, ale i s daty, která vedla k takovým výstupům, je přitom nezbytným předpokladem efektivní kontroly výkonu veřejné správy. I v případě, že by žalobkyně požadovala předmětná data především za účelem své podnikatelské aktivity, nemůže tento účel žádosti sám o sobě zdůvodnit neposkytnutí informací. Rovněž poskytnutí dat pro tyto účely představuje kontrolu VZP.
41. Ani údajná složitost zpracování žádosti o informace nezprošťuje VZP informace poskytnout. Nelze odhlédnout od toho, že v minulosti či v případě jiných žádostí obdobné informace VZP poskytla, což není mezi stranami sporné. Pokud by se jednalo o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, má VZP možnost poskytnutí informací spojit s předchozí úhradou nákladů ze strany žalobkyně. V tomto případě by však musela řádně, s odkazem na konkrétní přezkoumatelná tvrzení svých správců počítačové sítě a samotných databází, prokázat, že se jedná o složité vyhledání požadovaných informací, a to i s přihlédnutím k tomu, že s těmito pracovníky VZP v minulosti žalobkyně projednávala, v jaké podobě má žádat o souhrn požadovaných informací.
42. V poslední řadě lze podotknout, že pokud VZP shledá zákonné důvody pro odmítnutí poskytnutí některých informací, měla by žádost odmítnout pouze zčásti a ve zbytku, kde je to možné, žádosti vyhovět a informace poskytnout. Povinností povinného subjektu je v maximální možné míře žádosti vyhovět, přičemž je pak na žalobkyni, aby případně rozporovala, že jí měly být poskytnuty veškeré informace, o něž žádala.

IX. Závěr a náklady řízení

43. Na základě všech shora uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že je žaloba důvodná. Městský soud proto zrušil napadené rozhodnutí ředitele VZP i rozhodnutí VZP pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
44. V dalším řízení je třeba se žádostí žalobkyně opětovně zabývat a požadované informace vydat (pokud VZP informacemi disponuje), popř. žádost částečně odmítnout (např.

informace případně obsahují osobní údaje pojištěnců, nebo jimiž VZP ve skutečnosti vůbec nedisponuje). Pokud pro to budou splněny zákonné předpoklady, bude samozřejmě možné případnou pracnost sestavení požadovaných informací eventuálně vtělit do požadavku na úhradu nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledání informací; takový požadavek nelze v tomto stádiu věci vyloučit. S ohledem na shora uvedené soud proto nenařídil žalovanému informace poskytnout, tak jak to v žalobě požadovala žalobkyně.

45. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. V řízení úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložila, a proto jí soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení spočívající v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč, odměně za 3 úkony právní služby [§ 11 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů – tj. převzetí zastoupení, žaloba a replika] v částce 3 100 Kč za jeden úkon, celkem 9 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a náhradě hotových výdajů za 3 úkony v částce 300 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Právní zástupce žalobkyně je plátcem DPH, a proto se částka dále zvyšuje o hodnotu příslušné sazby. Žalovaný je tedy povinen zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce celkem 15 342 Kč.
46. V důsledku přechodu pasivní legitimace *ex lege* (srov. rozsudek, bod 31) přejal nově žalovaný Úřad pro ochranu osobních údajů stav řízení, jaký tu byl v době jeho nástupu do řízení (srov. § 107 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 64 s. ř. s.). Toto pravidlo se vztahuje i na náklady řízení, které vznikly do doby vstupu nově žalovaného do řízení. Soud k tomuto poznamenává, že přechod pasivní legitimace *ex lege* postavil Nejvyšší správní soud na roveň procesního nástupnictví dle § 107 o. s. ř. v rozsudku ze dne 19. 11. 2020, č. j. 10 As 244/2020 - 40. Tento závěr je zároveň v souladu s konstantní judikaturou (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 7. 2015, č. j. 6 Af 10/2010 - 102, příp. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2020, č. j. 3 A 184/2018 - 90).
47. Soud na závěr podotýká, že nemohl aplikovat § 60 odst. 6 s. ř. s., neboť VZP není účastníkem řízení ani osobou, která by měla při dokazování nějakou povinnost. Stejně tak nebylo možné postupovat dle § 60 odst. 7 s. ř. s., neboť nepřiznat náhradu nákladů žalobkyni, která měla ve věci úspěch a která situaci vzniklou v důsledku změny informačního zákona nijak nezavinila, by bylo nespravedlivé.
48. O náhradě nákladů řízení VZP jakožto osoby zúčastněné na řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. tak, že jí náhradu nákladů nepřiznal, neboť jí v tomto řízení v postavení osoby zúčastněné na řízení ani neuložil žádnou povinnost, s jejímž plněním by jí náklady případně vznikly. K tomu soud na okraj dodává, že osobě zúčastněné na řízení lze z důvodů hodných zvláštního zřetele náhradu nákladů toliko přiznat, nikoli však uložit.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 10. března 2021

Mgr. Martin Lachmann, v. r.

předseda senátu